

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Številka vsake številke in vsakega posebnega vprašanja se pošilja na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za štiri leta 6 K. — Narodna tiskarna Jugoslavije 32 K. — Narodna se pošilja na: Upravništvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. List se dopolnjuje do odpovedi. — Oddelek "Krajskega slovenskega društva" dobivajo list brez posebnih naročil. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vinar, na 8 straneh 60 vinar. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, sprejema naročila, inserate in reklamacije. Če inserate se plačuje od enotnega pečetnega za vsak K 1920. Za vsakršne oglase primeren pogled. V oddelku "Mala nasmanja" stane beseda 50 vinar. — Inserati se sprejemajo do ture splošne. Neuprte reklamacije se pošiljajo prostje.

Slovenskemu ljudstvu!

Barni dnevi volilne borbe so pretekli. Iz ljubelega volilnega boja kakeršnega naša domovina še ni doživela, je Slovenska kmetijska zveza, oziroma Slovenska ljudska stranka izšla s častno zmago: združila je na sebe največje število volilcev. Kakor prej je tudi odslej Ljudska stranka najmočnejša stranka v Sloveniji. Skupnemu naskoku vseh naših sovražnikov se ni posrečilo doseči to, po čemer so vsi kopneli, da bi zdrobili našo stranko. Proti Sesterim sovražnikom, ki so nas napadali od vseh strani, smo se morali vojskovati. Hvala Bogu, naše zavedne krščanske kmetijske in delavske vrste so stale trdne. Kar jih je odpadlo posameznikov, bodo kmalu spoznali, da so ne samo v lasten kvar, marveč tudi na škodo celoga kmetijskega in delavskega stanu šli na limanice laži in hujskanja, katere so jim nastavili naši nasprotniki. Saj je glavno orožje, s katerim so naši protivniki nastopali zoper nas, bilo laž, kleveta, hujskanje. Vsa čast vam, ki ste s ščitom krščanske poštenosti in zvestobe odbili od sebe vse nesramne laži, hudobno obrekovanje in grdobno hujskanje. Hvala še zlasti tistim, ki se niste zbal dolgega in ponekod prav težkega pota na volišče in ste tamkaj

čakajoč vztrajali več ur, na nekaterih krajih celo ves dan, da ste mogli svoj glas oddati za našo stranko. Naši politični nasprotniki so namreč v svoji veliki hudobiji z lažjo in zvijačo dosegli tako razporeditev volišč v Sloveniji in zlasti v Stajerskem volilnem okrožju, ki direktno nasprotuje volilnemu zakonu ter je prav mnogim našim volilcem pot na volišče zelo otežkočila, drugim mnogobrojnim pa celo onemogočila. Tako je več tisočev naših pristašev od volitve izostalo. V tem je tudi razlog, zakaj je udeležba pri volitvi v našem okrožju bila tako slaba. Vam vsem pa, ki ste oddali krogljice za naše kandidate ter ste se tako izkazali za odločne in značajne pristaše krščanske svetovnega naziranja, vam vsem, dragi kmetje, delavci, obrtniki in sploh vsi naši pristaši, izrekamo svojo iskreno zahvalo. Naša trajna zahvala bo naše delo za ljudstvo in vse delavne sloje, za našo ožjo in širjo domovino. Z Bogom in z Vami za Vas!

Maribor, 1. decembra 1920.

Ivan Roškar, Franc Pišek, Jožef Klekl, Martin Krajnc, Vladimir Pušenjak, Jožef Skoberne, doktor Anton Korošec, dr. Jos. Hohnjec.

Izid volitev.

Uradno še sicer ni objavljen končni izid volitev toda kolikor nam je dosedaj znano, je v mariborsko-poljskem volilnem okrožju, ki obsega tudi Prekmurje, razmerje oddanih glasov sledeče: Naša Slovenska ljudska stranka oz. Kmetijska zveza je dobila 28.894 glasov, izid iz dveh občin še ni znan; Narodno socialistična stranka 2368 glasov; Jugoslovanska demokratska stranka 4589 glasov; Samostojna 17.322 glasov; Socijalno demokratska stranka 21.234 glasov; Komunistična stranka 5658 in Prekmurska stranka 1971 glasov. Potemtakem odpade na našo Slovensko

ljudsko stranko 8 poslancev in so izvoljeni sledeči: Ivan Roškar, Franc Pišek, Josip Klekl, Martin Krajnc, Vladimir Pušenjak, Josip Skoberne, doktor Korošec in dr. Hohnjec. Na Kranjskem je izvoljenih 7 poslancev naše Slovenske ljudske stranke in sicer: poslanci: Brodar, Gostinčar, Nemanič, Stanonik, Škulj, prof. Sušnik in dr. Gosar. Za Samostojno kmetijsko stranko so na Stajerskem izvoljeni: Ivan Urek, Jožef Drolenik, Ivan Mrolja in dr. Bogumil Vošnjak, na Kranjskem pa poslanci in sicer Kušar Majcen, Pucelj in Raier. Za Jugoslovansko demo-

kratsko stranko je izvoljen na Stajerskem samo dr. Kukovec, na Kranjskem pa dr. Tavčar in dr. Zerjav. Za Jugoslovansko socialdemokratsko stranko so izvoljeni na Stajerskem Jvan Krušič, Filip Kisovar, Jožef Kopač, Rudolf Golouh in dr. Milan Korun, na Kranjskem pa Etbin Kristan. Za komunistično stranko so na Stajerskem izvoljeni: Mihael Koren in dr. Lemež, na Kranjskem pa Zorga in dr. Lemež, Miakar in Fabiančič. Potemtakem pošlje naša SLS v Beograd 15 poslancev, Samostojna 8, socijalna demokratije 6, komunisti 6, demokrati 3 in narodni socialisti 2 poslanca.

Dosedaj znani izidi volitev iz drugih delov države.

Tudi iz drugih delov države še nimamo natančnih in uradnih podatkov o izidu volitev. Po zadnjih vesteh je izid volitev v državi sledeč: Radikalci 95, demokrati 86, Radičevci 50, komunisti 54, socijalna demokratije 9, narodni socialisti 2, kmetijske stranke 44, Jugoslov. ljudska stranka 30, hrvaška zajednica 4, muslimani 25 in izven strank 2.

Ostanemo še tudi po volitvah najmočnejša stranka v Sloveniji.

Končan je volilni boj, v katerem smo se morali boriti s šestimi političnimi nasprotniki, katerih volilno geslo je bilo: Pogin in poraz Ljudski stranki in njeni Kmetijski zvezi!

Spustili smo se v volilno borbo z odkritim obrazom, krščansko narodnim programom brez praznih, proti državi in njenim obstojem hujskajočih obljub, opiraje se edino na naše dosedanje za kmetijsko ljudstvo edino rešilno ter uspešno delovanje. Vsi oni dobri, krščansko in narodno prepričani volilci, ki so uvideli ter pripoznali naše delovanje za povzdigo temelja naše države — kmetijskega ljudstva, so tudi od-

LISTEK.

Pismo iz Pariza.

Paris, 25. 10. 1920.

Velemenjeni gospod urednik!

Neizmerno sem se razveselil, ko sem nenadoma sprejel nekaj števil "Slov. Gospodarja", vedno čujnega zagovornika kmetijskih pravic in neustrašnega bojovnika za program vaše Kmetijske zveze. — Ne vem, komu naj se zahvalim, da je sporočil moj naslov na uredništvo, zato naj gre hvala vam, gosp. urednik!

Volitve 28. novembra bodo določile zastopnike ljudstva, katerim narod nalaga najhujša bremena — izdelanje agrarne reforme, vprašanje življenja ali smrti v naši domovini, in drugič zakonodajo, ki bo premostila prepad med delodajalci in delavci, ki bo dala državi socialni mir in moč gospodarsko-kulturnega razvoja. Vidim, da ni samo strankarsko-politična zmaga vaš cilj v tem volilnem boju, ampak rešitev vprašanja agrarne reforme in obrana zdravega kulturnega življenja.

Stavimo si vprašanje: Zakaj so Francija in Belgija in Nizozemska nekako izven revolucionarnega gibanja naše dobe, zakaj se komunistične teorije ne morejo razpasti v mejah teh držav?

Zakaj se pa ravno Rusija zviija v neznošnih poročnih bolečinah, zakaj je ravno v tej nadstomiljski državi naravnega bogastva boljševiška revolucija divjala in še divja v obliki, ki se je ne moremo domišljati? In ideja komunizma se iztaka iz sovjetske republike v velikanskih valovih po sosednjih državah in čuda je še, da pod temi rdečimi vodami niso podlegle danes države, ki so v najbližji njeni bližini. Tuja pomoč je rešila Poljsko, še vedno nepremagani pruski militarizem je rešil Nemčijo. V pretresljivih sunkih se pojavlja komunistični evangelij v Italiji, kjer sme v zadnjih tednih prisostvovali silo-

viti kmetijskim uporom, in v Španiji, kjer štirimilijonska kmetijska katoliška organizacija pričakuje odrešitve revolucije, kakor se je izjavil španski delegat na mednarodnem kongresu krščanskih kmetovalcev v Parizu dne 16. novembra.

ih ako se omejimo na kraljestvo Slovencev, Hrvatov in Srbov, tudi tukaj je vprašanje značilno: zakaj je komunizem bolj doma v Beogradu in Zagrebu kot v Ljubljani?

Na eden vzrok tega čudnega pojava bi rad opozoril. Zakaj v Franciji ne? Zato ne, ker je iz revolucionarne množice odtegnjen kmet, zato ker ima Francija zdravo hrbitišče, zdravega, zadovoljnega kmeta, ker je veleposestvo skoroda zginilo in se obdeluje zemlja po malih in srednjih kmetijah.

Edini poskus izvesti revolucijo, ki se je izvršil v Franciji v majniku t. l., je končal žalostno, ker velikanske konzervativne mase kmetov niso voljne prisesti na komunistični program, ki proglašuje razlastitev posesti. Tukaj se država zaveda, da jo je rešil kmet.

Ako pa zasledujemo počasni sistematični nastop boljševiške propagande v Rusiji od leta 1904 nadalje, vidimo drugo sliko. Akoravno so tovarniški delavci v prvi vrsti začeli z sovjetsko organizacijo, vendar moramo misliti, da industrijski delavec ni nikdar delal sam, ampak da je bil delavski razred samo revolucionarna glava velike mase nezadovoljnega usuznjenega obdelovalca zemlje.

Delavska revolucija je strašna, a grozovitejša je še, ako se delavski pridruži kmetijska. Velike mase ruskih kmetov se niso vpirale komunizmu, ne ker jih je tlačila diktatura, ampak ker so sprejeli vsako sredstvo, katero jim je le malo dajalo nado osvobodjenja iz svojega hlapčevstva. Ako bi te neizmerne ruske rodovitne ravnine imele zadovoljnega kmetiča in posestnika, bi se socialni opori omejili na industrijska središča.

Pred par dnevi sem imel priliko govoriti z misijonarjem, ki je ravno došel iz Kitajske. Potrdil je,

da se z neumljivo naglico razširja sovjetizem po "nebeški deželi", da propaganda, katero vodi dijaštvo, poleguje v triumfu za seboj kmete, sužnje na polju kitajskih civilnih in vojaških mandarinov. Eno željo imajo kmetiči: Dajte nam zemljo!

Ako je bila mogoča Bela Kunova revolucija na Mađarskem, je razumljivo, ker so zemeljski delavci na ogrskih veleposestvih videli v revoluciji osvobodjenje in so šli na barikade z industrijskim proletarijatom. Ako mislimo, da se je narod sam otrešel na Ogrskem boljševiškega režima, se motimo, ker prišla je moč od zunaj, rumunska vojska, ki je napravila red in pomagala tako na noge sedanji vladi, ki si je osigurala stališče samo s tem, da je pregnala popokoma komunistične agitatorje.

Na Bavarskem je Kmetijska zveza zajela pol boljševiški revoluciji. Na Italijanskem, kjer na širokih veleposestvih dela in se poti še nesvobodni kmet, je komunistični agitaciji na stečaj odprta pot, ako se resno ne poprime vlada agrarne reforme. Ko je nacionalizem dobil po rapalski pogodbi svoje zadoščenje, bo nanovo zbruhnilo na dan socialno vprašanje v dveh oblikah, na deželi in v tovarnah.

S tem nikakor ni rečeno, da je nezadovoljen kmetijski stan edini vzrok sedajnim socialnim burjam in da je edina obramba proti njim, a resnica je, da je kmetijski stan eden prvih činiteljev v vprašanju socialnega mira.

Revolucija nikakor ni samo priučena, priprilana, ampak je gnjusen izbruh na nezdravem telesu. Zato bi bila napačna metoda, garje z nožem izrezavati, ampak treba gledati, da se da zdravje nazaj obolelemu telesu. Kadar bo kmetič zadovoljen in svoboden, on nikdar ne bo revolucioniral.

In ker tudi naša domovina stoji neposredno pred vprašanjem agrarne reforme, zato se mi zdije tako neizmerno važne volitve v našo konstituantno. Ne toliko iz stališča avtonomije ali centralizma, ampak iz stališča: Kako hočejo stranke rešiti kmetijsko vprašanje? Vesel sem poročil o Kmetijski zvezi, ki ako si-

itali svoje glasove za našo prvo in tudi za naprej edino ljudsko organizacijo — Kmetško zvezo,

V ravno kar prestanem volilnem metehu ni izgubila naša stranka nič, ampak je izšla tudi iz tokratnega najljutejšega političnega boja kot voditeljica slovenskega ljudstva v verskem, narodnem ter gospodarskem oziru. Zapustile so nas narodne pleve — nemškutarija, ki se je oklenila Samostojne in vsi nezadovoljneži po deželi, ki so se spustili nepremišljeno v objem socialističnih „nebes“, da si dajo duška občnemu nezadovoljstvu.

Povdariti pa moramo, da so izšle iz teh volitev več ali manj razočarane vse stranke, razven socialističnih demokratov, ki so preslepili naše delavsko ljudstvo po deželi, viničarja in malega kmeta z zabavljanjem čez državno oblast in s slepilom o vzpostavitvi jugoslovanske republike.

Zadovoljni moramo biti z uspehom, ker smo v tej volitveni borbi porazili največjega ter glavnega krivca naših sedanjih žalostnih razmer občne nezadovoljnosti — liberalizem. Prastari sovražnik slovenskega ljudstva liberalizem, ki nam je bil vedno v škodo v političnem, narodnem in gospodarskem oziru, je dobil tokrat od strani ljudstva klofuto, da se ne bo dvignil od tega ljudskega udarca nikdar več!

Posrečil se je liberalcem v tem volilnem boju razkroj našega kmetškega ljudstva, ki je bilo pred povdom liberalne Samostojne tesno sklenjeno v Kmetški zvezi. Dobila je liberalno nemškutarska Samostojna svoj delež pri volitvah, a bo morala priznati, da je izvala s svojim razredno strankarskim stališčem tokrat zmagovit pojav socialne demokracije med slovenskim kmetškim ljudstvom, ki je zabredlo vsled razredne in narodno internacijonalne hujškarije Samostojne v socialistični tabor. Tokratni uspehi rdečkarjev med malimi kmeti, viničarji in kmetškimi delavci bodo stregli tudi razrednobožno Samostojno in jo dovedli do prepričanja: Hočemo utrditi temelj naši kmetški državi, hočemo razbremeniti kmeta, mu pomagati do blagostanja in prave državne zavednosti se naše vrste ne smejo cepiti v dve politično nasproti mi zaplati, ampak morajo biti strnjene na krščansko narodni podlagi v odločilnem boju proti verski in narodni internacijonalni — rdečkarjem, ki so bili in ostanejo poguba za vsako državo v kateri so si prilastili nadvlado ali vladno vplivno krmilo.

Ako bodo liberalni otroci — samostojni obrnili hrbet največjim in za slovenskega kmeta starim škodljivcem, svojim liberalnim očetom in uvideli skupno nevarnost socialne-demokracije, ki grozi s svojim pogubonosnim preplavom našemu kmetu, potem se bomo našli lahko v skupnih vrstah v boju zoper kmetško propast liberalizma in socialne demokracije.

Povdarjamo še enkrat, da smo se borili v tofratnem volilnem boju zoper 6 nasprotnikov. Pripomogli so nam do strankarsko vodilne zmage naši najzvestejši, katerih ni omajal strah pred šestkrat močnejšim sovražnikom, niso jih omamile prazne obljube nasprotnikov, ki so s svojo volilno agitacijo samo še podkurile kotel nezadovolja, ki bo začel po od njih neizpolnjenih obljubah prekipovati v njih lastno škodo.

Omeniti moramo tudi, da je pokazalo naše kmetško ljudstvo veliko požrtvovalnost, ko je moralo vsled liberalne lumparije po več ur daleč po oledenem potu na voliše in nam priborilo ravno s svojo požrtvovalnostjo politično vodstvo Slovenije.

Prepričani smo pa tudi, da bo prišel kmalu po volitvah za tisočere po deželi čas spoznanja, ko bodo videli, kako bridko so njih varali samostojni in so-

jajno manifestira po Stajerskem v prilog SLS, ki ima res zdrav načrt o agrarni reformi.

Ako pa pridejo na vladno stranke, ki bodo sedanjí položaj po Hrvaškem in po Bosni ali pustile, ga navidezno predrugačile, potem smo si obdržali v svoji domovini ognjeno žrelo, ki bo v centralistično, ali v federalistično državo bljuvalo vedno socialne nemire in zabranjevalo delo in razvoj. Slov. ljudska stranka pa bo izvedla program: kmetu svoboda! In ako imamo ta konservativni element v državi, zadovoljajega posestnika na naši lepi zemlji, gospodarsko dobro organiziranega, potem bo tudi rešitev drugega, ravno tako perečega problema lažja, vprašanje delavske sodelležbe pri dobičkih industrije in delavskega sodelovanja pri vodstvu podjetij.

Volitve 28. novembra nam morajo dati konstitutanto, ki ima razum za socialna vprašanja.

Prišel bi temu poročilu še kratko notico, ki jo lahko v svojem listu poročate svojim kmetom: 16. novembra t. l. se je vršil v Parizu mednarodni kongres krščanskih kmetških društev. Devet držav je poslalo svoje zastopnike. Ustanovila se je mednarodna zveza krščanskih kmetških stanovskih društev, ki bo zagovornica poljedelskih interesov pri „Mednarodnem odboru za delo“ v Zenevi, ki bo gospodarsko zvezala med sabo kmete vseh držav in jih tako izruvala iz nečistih rok velikega kapi ala, ki bo posebno skušala osvoboditi kmeta, tam kjer je še v sužnjosti.

In prvi vzrok, ki ga je navedel predsednik tega kongresa, ki govori za ustanovitev mednarodne zveze, je mobilizacija kmetov, je organizacija konservativno mislečega ljudstva, ki bo najsigurnejša stena proti navalom boljševizma. Sklopi kongresa so že v Ljubljani, kjer se bo sklepalo o pristopu.

Prosim, pozdravite, gospod urednik, vsa svoje sotrudnike v tem svetem boju, ter tudi gospode okrog „Stražnika“.

Od mene pa sprejmite poleg udanih pozdravov izraz mojega najglobljšega spoštovanja.

Alojzij Kuhar, stud. 191.

oitalisti s pekleno hujškarijo in praznimi obljubami, ki se bodo prav kmalu razpočile kot vodni mehur in ostalo bo razočaranje, ki bo spravilo vse zapeljane nazaj v tabor resnično krščanskega, narodnega in gospodarskega dela naše najstarejše kmetške organizacije — Kmetške zveze.

Vsem našim volilem, pristašem in političnim bojovníkom bodi v spodbudo geslo: Ako smo vzdržali v za nas poštenjake najslabših časih občne nezadovoljnosti in zmagali proti šestim srditim nasprotnikom, je bodočnost tudi naša, ker: krščanstvo, narodnost, pošteno politično in gospodarsko delo za blagor našega kmetškega naroda mora zmagati tudi v bodoče. Zavedajmo se, da smo sicer mal a živ narod, katerega čaka prihodnost krščansko narodnega in politično gospodarskega razvoja, katerega nam zamore dati edino le organizacija naše veteranske — Kmetške zveze!

Politični ogled

Jugoslavija. Sedaj po končanih volitvah v ustavodajno skupščino je razpuščeno naše začasno narodno predstavništvo s posebnim ukazom ministrskega sveta. — Beograjska vlada pod predsedstvom dr. Vesniča še ostane baje do 15. decembra in bo še vodila prve seje ustavodajne skupščine. — Druge vesti iz Beograda pa zopet javljajo, da bo sedanja vlada v Beogradu podala ostavko, kakor hitro bo ugovljen pravi izid volitev. Po ostavki sedanje vlade bo regent vprašal voditelje strank o njih mnenju glede sestave nove vlade. Nova vlada bo potem sprejela ustavo po že izgotovljenih načrtih. Po sprejetju ustave, ki bi naj bilo končano že koncem januarja, pa bo deloval novi parlament kot zakonodajno narodno predstavništvo. — Ustavodajna skupščina se sestane 12. decembra. Po odobritvi vseh mandatov, bo sledila volitev predsednika parlamenta. Nato bo sledila slovesna otvoritev skupščine s prestolnim govorom, potem bo predložen načrt ustave. — Minister dr. Ant Korošec mirovne pogodbe z Italijo ni podpisal, ampak je na njo samo pristal s protestom. To za nas sramotno pogodbo sta podpisala samo eks-zunanji minister dr. Trumbič in regent, drugi ministri so jo le samo odobrili.

Italija. Italijanska zbornica je sprejela mirovno pogodbo med Italijani in našo državo. — Italijanski zunanji minister grof Storza je zagotovil Slovincem iz nam oropanega ozemlja kar najširšo svobodo. — D'Annunzio se še kljub miru med Lahi in nami vedno šopiri na Reki in izvaja s svojo roparsko druhaljo bo naših otokih nepopisna nasilja. D'Annunzija sodruga je tudi pokvarila našo luko Barro in razdrila železniški tir do luke. — Italijanska vlada se je sedaj odločila, da pozove d'Annunzija najprej na lep način, da se uda mirovni pogodbi, sicer bo začela s silo, da omogoči izpolnitev Jugoslaviji zasigurnih pravic ob Jadranu.

Avstrija. V Gradcu so imeli sedaj volitev novega deželnega predsednika in sestavo nove deželne vlade. Predsednik nemško-stajerske deželne vlade je krščanski socijalec, razven njega je prišlo v graško vlado še pet krščanskih socijalcev, 3 socijalisti, 1 kmetški zvezar in 1 velenemec. Predsednik graške deželne zbornice je tudi krščanski socijalec.

Čehoslovaška. Na Češkem so bile v zadnjih dneh velike demonstracije proti Nemcem. Izgredu so se sedaj pomirili, vendar je vsled teh nemirov zavladalo med Čehi in Nemci veliko nasprotstvo.

Angleška. Na Irskem so krvavi nemiri še vedno na dnevnem redu, dasi se trudi angleška vlada na vse kriplje, da pomiri puntarske Irce, ki zahtevajo svojo samostojnost.

Angleški policiji se je posrečilo, da je izsledila obsežno zaroto po Angleškem razpaslih irskih sinjajncvcev (oni Irce, ki se bojujejo za samostojnost Irskce). Ti irski zarotniki so nameravali napasti angleške ministre in na Angleškem družine onih policistov, ki službujejo na Irskem in s katerimi imajo Irce vedno poulične boje. Zarotniki so hoteli tudi požgati vladna poslopja po angleških mestih. Vlada je sedaj zastražila po večjih angleških mestih vsa javna poslopja in storila vse korake, da prepreči pobeg zarotniških požigalcev iz Anglije. Doslej so že zaprli več zarotnikov, ki so hoteli pobegniti na Irsko na neki ladiji. Skrbno zastražene so tudi vse angleške in irske luke.

Poljska. Poljska vojska se peča sedaj z razgroževanjem ukrajinskih čet, ki so pribežale pred preganjalno jih boljševiško armado na poljsko ozemlje. Razmere med Poljaki in Rusi se baje zopet poostrejujejo.

Rusija. Očividci, ki prihajajo iz Rusije, pripovedujejo, da so razmere na Ruskem nevdzdržljive in naravnost obupne.

Tedenske novice.

Župnija Ruše je dobil č. g. Janko Ilc, dolgoletni kaplan istotam.

Župnija Sv. Venčesl na Pohorju je dobil č. g. župnik Jože Pipčec od Sv. Eme.

Ženin inženir Pitamic na Muti je ustrelil preteklo uedeljo zjutraj svojo nevesto. Pravijo, da se mu je samokres sprožil slučajno in zadel zaročenko ravno v sence, da je bila pri priči mrtva.

Poročilo zasedanje v Celju. V Celju se začne poročno zasedanje dne 6. decembra.

Oddaja trafik. Vse dosedaj podeljene koncesije za trafike, se bodo baje razveljavile in se bodo izdale nove koncesije izključno le invalidom. To bi se imelo zgoditi takoj po novem letu.

120 orožnikov v Jugoslaviji je bilo ubitih od osvobojenja pa do 1. decembra t. l. Žalostna statistika!

Radič pomiloščen. Regent Aleksander je med drugimi pomiloštil tudi Štefana Radiča, kateri je bil zaradi rovarjenja proti državi v preiskovalnem zapreju. Ko mu je javil pomiloščenje predsednik zagrebškega sodišča Vojič, je zaklical: „Živel regent Aleksander“, nakar je odšel na voliše glasovat. Kolikor je znano iz dosedanjih poročil iz Hrvatske, je dobila njegova stranka v tem volilnem boju okrog 50 mandatov.

General Wrangel in njegovo brodoge. Kakor že znano so boljševiki na Krimu popolnoma uničili armado generala Wrangla. Wrangel pride v Jugoslavijo, kamor je že pribežal tudi del njegovih čet nad 1000 mož, ki so nastanjeni v Strnišču pri Ptaju. General Wrangel je posedal tudi brodoge, ki pride v našo kotorsko luko in bo opravljalo varnostne službe ob naši jadranski obali. Wranglova mornarica šteje 3 velike bojne ladje in 5 križark. Wranglovo brodoge je pripeljalo v Kotor nad 7000 ruskih beguncev iz južne Rusije. Proti izkrcavanju teh ruskih beguncev je vložila Italija iz neznanega vzroka protest.

Pavda proti mačžarskim ponareje alcem bankovcev se je te dni pričela v Budimpešti. Obtoženi so bivši ljudski komisar za finance pod Khunovo vlado Julij Lengyel in tovariši. Obtoženi so, da so ponarejali kronске bankovec in jih kolekovali s ponarejeimi čehoslovaškimi koleki. Odnesli so tudi iz avstro ogrske banke 220 milijonov kron in jih porabili zase.

Avstrijski zavezni svet zbornoje. Danes 1. dec. se vrši na Dunaju prvo zborovanje avstrijskega zaveznega sveta. V njem imajo krščanski socijanci 22, socialni demokratje 20 in velikonemci 4 zastopnike. Koroško zastopajo po 1 krščanski socijalec, socialni demokrat in velikonemec.

Granata v peči. V topilnici za železo v mestu Stadlan na Nižje Avstrijskem so topili staro železnino. Med starim železom se je nabajala tudi granata, ki je bila še nabita. Nastala je razstrelba, katera je topilno peč popolnoma raznesla. Kosi železa so padali po 59 m na okoli. Težko ranjenih je bilo 5 delavcev.

Najvišja gora v Evropi Mont Blanc se podira. Utrgali so se najvišji vrhovi te gore in pridrveli na italijanski strani do ledenika Brenoa. Plaz ni zahteval nobenih človeških žrtev.

Katliško giba se v Ameriki je postalo tako krepko, kakor menda v nobeni drugi državi. V tem letu je pristopilo v katoliško cerkev 23.635 izpreobrnjenecv ponajveč iz anglikanske cerkve. Število katoličanov v Združenih državah Severne Amerike je naraslo na 17 in en četrt milijona duš

Za volilni sklad Kmetške zveze so nabrali na gostiji Ozmec-Mohorič pri Sv. Miklavžu pri Ormožu 180 K; tamošnja Marijina družba pa je nabrala 62 K. Franca Kitak v Studenc h nabrala 150 K. Pri blagoslavljanju Kozarjeve kapele pri Sv. Antonu v Slov. gor. so nabrali 172 K. Na gostiji Kolar-Beranič v Laporju nabrali 180 K. Dekliška zveza pri Sv. Križu na Slatini 408 K 24 v. Leopold Napotnik, administrator v Svečini daroval 100 K. Jožef Golavšek pri Št. Jurju ob Taboru nabral 373 K. Na gostiji Kramberger-Ivančič pri Sv. Bolfenku v Slov. gor. se nabralo 160 K. Matevž Deželak pri Sv. Miklavžu n. Laškim 316 K. Zborovalci na shodu KZ pri Sv. Lovrencu na Pohorju 458.40 K. Delavec Glasenčnik Ivan v Razborju 10 K. Na gostiji Orla Fr. Koser in Mar. Mesarec pri Sv. Martinu pri Vurbergu nabrali 80 K. Jak. Zupanič, župnik v p. Gotovlje, 30 K. Neimenovana kmetica v Gotovljah 20 K. Posojilnica na Frankolovem 50 K. Gostje na gostiji Sebastijana Vogrinc in Marije Potočnik v Nadolah pri Žetalah 24 K. Iv. Jurko, župnik, Staritrq, 120 K. Kosi, kaplan, Staritrq, 100 K. Žene in mladenke v Staremtrgu 180 K. Franc Platejs, Sv. Jakob v Sl. gor., 100 K. Matija Peklar, Sv. Jakob v Slov. gor., 100 K. Kari Knuplež, Sv. Jakob v Slov. gor., 60 K. Lj. Merc, Sv. Andraž v Halozah 56 K. Na gostiji Ludovik Kardinar—Franca Brumen na Gornjem Krapju 186 K. (Dalje prihodnjic.)

Poslal nam je g. glavar Kaki iz Guštanjia sledeči popravek: Ni res, da je moja žena strasno agitirala za Nemško Avstrijo, pač pa je res, da je agitirala pri nekaterih ženskah za Jugoslavijo. Tako n. pr. ona ženska ravno radi prigovarjanja od moje žene, da naj glasuje za nas, ni hotela nam več služiti. Tudi ni res, da je moja žena glasovala za Nemško Avstrijo, res je, da je moja žena bila po prizvanju

od nemške strani iz glasovalnega imenika izbrisana, in vsled tega ni mogla glasovati. Če so Nemci izklamirali mojo ženo iz glasovalnega imenika, so bili torej prepričani, kar je samo ob sebi umevno, da bi glasovala za Jugoslavijo, če bi imela glasovalno pravico. Ni res, da jaz nisem šel k glasovanju, res je, da sem glasoval. Ni res, da sem se potegoval za nemško-avstrijsko službo, torej tudi ne more biti res, da me Nemška Avstrija ni hotela sprejeti. Res pa je, da so Nemci agitirali pri kmetih pod slagerjem „Koroško Korošcem“ z mojo osebo, da v Nemški Avstriji itak jaz ostanem glavni, da potem lahko glasujejo za N. Avstrijo. Ni res, da sem jaz dal Nemcem petuho in jih podpiral, res je, da niti en takšen slučaj se ne bi mogel navesti in sklicujem se jaz ravno na prideljalne konceptne in kanclijske uradnike. Ni res, da zavedni Slovenci pri meni niso imeli nobene zaščite, a res je, da so se ravno Slovenci zmiraj in pri vsaki priliki podpirali, kolikor je bilo le mogoče. Z ogorčenjem zavračam trdilo v dopisu, da sem zabavljaj čez tarje, res je, da ostudna beseda „far“ sploh nikdar ne pride čez moja usta. Greh bi storil, če bi jaz zabavljaj čez koroške duhovnike, te narodne mučenike in prve boritelje, s katerimi me veže prijateljska vez. Ni res, da mi je bilo neprijetno, če je v kakšnem zastopu sodeloval kak duhovnik, ampak res je, da sem ravno jaz vedno povdarjal, da se morejo pritegniti koroški duhovniki kot najboljši poznavalci koroškega slovenskega ljudstva k vsakemu propagandnemu delu. Tako sta n. pr. ravno na moj predlog bila gimnazijski profesor veronauka Hribar in poslanec Smodej povabljeni k sejami Narodnega sveta. Na moj predlog je prevzel prof. Hribar blagajništvo pri Narodnem svetu in na moj predlog je bil poklican župnik Rudl v Narodni svet. — Matej Kaki, okrajni glavni.

Nič ni tako skrito . . . Župniku Arnušu v Kotmarivesi pri Celovcu je bilo lansko leto okoli Božiča ukradena velika pitana svinja. Vso iskanje je bilo zaman. Dognalo se je le toliko, da se je snedla v gostilni pri „Zlatem studencu“ v Celovcu. Te dni pa se razvije na „Koroškem kolodvoru“ v Mariboru med dvema delavcema sledeči razgovor: „Ti si iz Koroškega?“ „Da.“ „Jaz sem pa bil pri vojaki gori. To smo živel! Poznaš tisti grad tam pri Borovljah?“ „Seveda Humberg.“ „Veš tam smo vojaki ukradli enkrat eno veliko svinjo. Vstrelili jo smo v hlevu, potem pa odrezali glavo in jo (glavo) kar tam pustili. Drugokrat smo pa pa šli še nekoliko dalje k nemu farju. Tam pa se nam je bolj slabo godilo. Vse krave so nam ušle iz hleva in smo jih morali okrog loviti. Potem smo ubili s sekuro svinjo, jo vlekli nekoliko v stran za en grm, jo odrli, eden je pa stal na straži in bi vsakega ustrelil, če bi kdo prišel. Drugi dan smo jo pa prodali v Celovec.“ „Ja, ja“, je bil odgovor, „vidiš, to je bila svinja mojega strica, ki je zdaj v Mariboru. Jaz bom mu seveda to vse povedal.“

Narodno gospodarstvo.

Vm. tijska podružnica Maibor in okoliš priredi v nedeljo, 5. decembra, v dvorani okrajnega zastopa (Koroška cesta) predavanje o živinoreji. Predava g. višji živinozdravnik Prnat. Začetek ob 9. uri. Pristop k predavanju je vsakomur dovoljen; posebej se opozarja ženstvo in mladina, da ne zamudi iz ust izkušnega strokovnjaka slišati velevkoristne nauke za umno živinorejo. — Za naročitev modre galice je zadnji čas; naročila, preplačila in tudi udnine za l. 1921 se sprejemajo v trgovini Klajnšek in Penič (Vetrinjska ulica). Kdor udnine do 5. decembra ne vplača, v l. 1921 ne more dobivati „Kmetovalca“ Galica je 98—99⁰/₁₀₀, torej prvovrstna in že na potu. 1 kg stane 25 K. Kmalu se bo moglo začeti z razdelitvijo; obenem se bo tudi oddajalo vinogranje zveplo, ki je je preskuševalni zavod v Mariboru spoznal kot dobro in vsega priporočila vredno blago. Letošnje leto je vinogradnikom dovolj jasno dokazalo, da je odtaj treba na vso moč zatirati, ako se hoče kaj brati. Najuspešnejše sredstvo zoper to bolezen pa je, kakor je danes dognano, dobro zveplo. Zato je pač neobhodno, da vinogradnik poleg denarne žrtve za galico še tudi doprinese denarno žrtve za zveplo.

Užitinski davek na vino. Kakor znano, je demokratski finančni minister hotel upeljati davek na vino v znesku 32 vinarjev na liter, na sadno vino in sadni most pa v znesku 8 vinarjev pri litru. Ta davek bi tudi moral kmet plačevati za tisto vino in tisti most, ki bi ga izpil doma s svojo družino in s svojimi delavci. Vrhtega je minister hotel povišati trošarinski davek na meso, in sicer na 12—24 kron. Slovenska kmetijska zveza in njen poslanec dr. Korošec sta se odločno uprta tem nakanam finančnega ministra. Po dolgem nasprotovanju se je demokratski finančni minister vendar moral udati. Izdal je sprejemljivo določilo k že objavljenemu finančnemu zakonu. Po tem določilu se s 1. decembrom 1920 ukinja pobiranje trošarinskega davka na sadno vino in na

sadni most. Ukinja se tudi povišanje davka na meso. Kar se tiče vinskoga davka, se proizvodni davek na vino ukinja. Vinski davek se bo smel pobirati samo kot trošarinski davek pri konsumentu v znesku 32 v pri litru. Opozorjamo kmetovalce na določbo, da je pobiranje vinskoga davka dovoljeno samo, ako se vino proda, oziroma kupi. Vino, ki ga pridelovalec uporabi doma za sebe, za družino, za delavce, je prosto davka. Kmetje, pazite!

Davek na prirastek od vrednosti nepremičnin na Kranjskem in Koroškem, ki se je že tudi pobiral na Štajerskem, je odpravljen.

Novčanice po 5 in 10 dinarjev. Za časa ko je bila Srbija okupirana bilo je ukradenih večje število 5 in 10 dinarskih novčanic, katere so bile po okupacijski oblasti preluknjane. Te novčanice so se sedaj z jako dobro zalepljenimi luknjami pojavile v prometu. Narodna banka opozarja občinstvo, da so te novčanice brez vsake vrednosti. Ker kroži tudi pri nas veliko število novčanic emisijske banke bivše kraljevine Srbije naj se vsakdo dobro pazi, da ne nasede kakemu prefriganču.

Kanadska pšenica. Ministrstvo poljoprivrede je nabavilo in razdelilo med ljudstvo lansko leto v nekaterih delih Srbije takozvano kanadsko pšenico. V moravski dolini je pokazala sledeči rezultat: jesuska sečev slabša nego spomladanska, ki je dala 2—3 krat več. Kruh od te pšenice je baje slajši in okusnejši nego od naše pšenice. Edina neljuba njena lastnost je ta, da zrno ne gre rado iz pleve ter se da omlatiti dobro edinole s parno mlatnico.

Zlata cena v voj. odini. V Vojvodini stane meterski stot pšenice od 930—950 K. Cena za koruzo (staro) s 6⁰/₁₀₀ primesi od 350—390 K, slabša od 250—320 K in zelo slaba od 250—320 kron za meterski stot. Koruza činkvantin v zrnu 460 K, v storših 340—350 K, bela letošnja koruza v zrnu 410 K. Oves 300 K za meterski stot. Cena pšenici v Novem Sadu zelo narašča in znaša sedaj 990—1000 K.

Cena štajerskih jabolk v Nemčiji narašča vedno bolj. Nemčija je pokupila na Štajerskem okrog 2000 vagonov jabolk. Cene štajerskim jabolkom so per libra 130—140 mark. Izvoz štajerskih jabolk na Nizozemsko se vsled dobre nizozemske valute ni posrečil.

Uvoz vina na Čehoslovaško. „Jugoslovenski Lloyd“ poroča: „O priliki sklepa trgovske pogodbe z Čehoslovaško republiko se ni vpostavila v pogodbo ni kaka postavka glede uvoza vina, kateri je bil poseben znaten iz dalmatinskih krajev. Na zadevno vprašanje splitske trgovske zbornice, je vlada odgovorila, da te postavke ni bilo treba posebej navesti v pogodbi, ker je izvoz vina itak dovoljen. Sedaj pa javlja čehoslovaški konzulat v Splitu še oficijelno: Uvozu vina iz Jugoslavije ne stavi Čehoslovaška republika nikakih zaprek.“

Poljedelski stroji in orodje. Ministrski svet je dovolil kredit, s katerega pomočjo je nabavilo ministrstvo poljoprivrede večjo množino poljedelskih strojev in orodja, ki se bo prodajalo kmetovalcem po znižanih cenah.

Podkovstvo. Pouk kovačem in konjerejem, sestavljen živinozdravnik Lovro Tepina, vodja državne podkovske šole v Ljubljani. Založila Jugoslovenska knjigarna v Ljubljani. Cena 45 K. — Konj, ki nima dobrih in zdravih kopit, pa naj bo drugače še tako brhek, čvrst in isker, ni mnogo vreden; ni mogoče, da bi taka žival opravljala na trdih tleh težko delo. Da pa konj ohrani kopita zdrava in ostane za delo sposoben, treba kopita negovati in snažiti. Če pravilno negujete že zrebe, se kopito naravno razvija in okrepi. Knjiga pouči konjerejca, kako naj kopito neguje. Kopito ne obstoji, kakor se nam na prvi pogled dozdeva, iz kepe roga; temveč roženi deli kopita obdajajo (podobno kakor čevlji stopalo) zelo žilnate in mesnate dele, v katerih tiče kopitne kosti. Podkev pa daje konju trdno oporo in varuje, da se rog preveč in prehitro ne obrabi. Da pa je podkev kos svoji nameni, mora odgovarjati obliki kopita in usposobiti konja za gotovo delo. Podkve so zelo različne: podkve za vprežne konje, za jezdne in za konje tekače in dirkače; sklenjene, kresalne, tričetrtne, podkve za stisnjena kopita, raztezne, kljunaste, pokrite, turške. Pa tudi kopita so zelo različna z ozirom na to, če so pravilna ali ne, zdrava ali bolna. Tepina razločuje: pravilna kopita, položna, strma, kozja, spačena, polna, ploščnata, stisnjena in na pol stisnjena. „Konj se kreše“ in „konj kleplje“, slišimo tako pogosto govoriti naše voznike; pisec to napačno hojo zelo obširno obravnava in daje primerne nasvete. Posebno konjereju je namenjen odstavek o negovanju kopit. Kopitne bolezni zavzemajo malodane eno tretjino celega besedila; tu nas uvaja, kakor preiskujemo šepastega konja, nato obširno opisuje kopitno vnetje, otisko, okosteneli kopitni hrus anec, zakovanje, podplatni oboč, poškode podplata in svitka, pljavko kopitnega hrustanca, strelno gnilobo, kopitnega raka, razpoke, ločene in votle stene, drobljiv in mehak rog. Podkovanje govdi zaključuje knjigo. Delo krasijo 104 lepe slike, ki že same Jugoslovensko knjigarno najboljše priporočajo. Tepina je bil, kakor noben drugi, poklican, da nam napiše pouk o podkovstvu. V dolgi vrsti let se je kot vodja podkovske šole vglobil v predmet in v predstojecem delcu srečno združil teorijo s prakso. Knjiga zasluži, da si jo vsak konjerejec nabavi ter jo pazljivo in ponovno prebira. Za kovača je pa knjiga nujno potrebna.

Dopisi.

Črna pri Prevaljah. Pri volitvah je naša stranka podlegla kljub temu, da je bil volilni shod dne 21. p. m. zelo dobro obiskan in smo tudi sicer storili svojo dolžnost. Naša stranka je dobila 143 glasov, rdeči protiverci pa 339; naravnost neodpustljivo je, da je 166 večinoma naših ostalo doma za pečjo. Na neverjeten izid so vplivale gorostane laži rdečih brezvestnežev. Tako so v zadnjem trenutku raztrosili laž o koprivškem č. g. župniku, da je na zvijačen način nabiral v svoji župniji vojake in jih prodal v Macedonijo za sužnje. Med volilci v Ludranškem vrhu pa so agitirali z lažjo, da je na enak način neki škof v Jugoslaviji oskrnil svoje roke. Mi nismo več mogli na te laži vspešno reagirati, in zato je umljiv tak izid. Pomilovanja vredno delavstvo in drugi, ki verujejo in požirajo take kosmate. Vsa čast pa Koprivcem!

Jarenina. Volitve v državni zbor so se pri nas vršile dokaj mirno, le znani razgrajč „Samostojne“, Guagl je kar besnel od jeze in bi bil najraje pogoltil vse naše volilce. Kljub temu je naša Kmetijska zveza v Jarenini sijajno zmaga. Dobila je 118 glasov, „Samostojna“ pa z naporom vseh sil komaj 72 glasov. Možakar Guagl, sprejmi nasvet vseh treznomislečih, Jareninčanov, vzemi pamet v roke, opusti surovo agitacijo in zgagarijo med nami, kajti Jareninčani predobro vemo, da je edino naša Slovenska kmetijska zveza ščitila naše kmetijsko ljudstvo v najhujši dobi avstrijskega suženjstva, ko še o „Samostojni“ ni bilo ne duha in ne sluha.

Št. Krištof pri Laškem. Zgodilo se je. Cela krištofska občina z 992 volilci je morala iti voliti v Laško skupaj s trško občino. V ozki ulici, v kateri je imela volišče tudi marjagraška občina, je bilo čakanja in prerivanja od ranega jutra v pozno noč. Zvečer ob šestih, ko bi imela biti volitev končana, je še na stotine volilcev čakalo pred nasajenimi bajoneti, da pridejo na vrsto. Gostilne so bile zaprte, šele opoldne so gerent in liberalni kandidat g. Elsbacher dovolili, da se iste odprejo za jesti, a gostilničarji niso imeli nič pripravljenega. In tako jih je mnogo, zlasti dainjih, zapustilo volišče, ker niso imeli hrane s seboj za dolgo čakanje. Tudi tisti, ki so imeli vozove, niso mogli čakati pet do šest ur, da se pririnejo v občinsko hišo, ker bi morali potem ponoči domov. Gospodje pri komisiji pa so bili tudi hudo izbirčni. Če v volilnem imeniku ni bilo krstnega imena pravilno in so tudi navzoči odborniki izjavili, da je pomota samo v imeniku, oseba pa prava, ali če ni bila v imeniku pravilna hišna številka, katera se po čleu 63 zahteva itak le v mestih z večimi volišči, ni bil dotični pripaščen k volitvi. Tako so demokratski veljaki dosegli svoj namen. Na stotine naših pristašev, kmetovalcev in delavcev ni volilo, mnogi so rekli, da sploh nikdar več ne grejo na volišče. Še v stari Avstriji se ni pri volitvah postopalo tako protizakonito. Radovedni smo, ali se bo naša kazen za vse, ki hočejo ljudstvu po vsej sili pristuditi Jugoslavijo.

Šmarje pri Jelšah. Živela Kmetijska zveza! Zmaga je naša! — zaorilo je po našem trgu, ko se je izvedel izid volitev v okoliški občini. V gnezdn „zelenih“ apostolov Pogelšeka, Habjana, Taberneta itd. ostala je S. K. S. kar za 49 glasov v manjšini nasproti Kmetijski zvezi, ki je dobila 250 glasov. Nič niso pomagale grožnje — kaplanu Munda, Iv. Turku in dr. so obljubljali samostojni junaki Habjanove sorte, da bodo njihova čreva visela 28. XI. na plotu — nič niso hasnile Habjanove župe, nič „pobožni“ zdihi starega Sorša, nič petdesetaki, katere so samostojni agitatorji služili kar na uro, nič vse dopovedovanje: „tam voli, kjer bo krava!“ Kar je pametnih Šmarčanov, vsi so se s studom obraili proč od stranke Urekove, stare krave! Ni manjkalo sicer tudi na naši strani izdajalcev. Tem kličemo zdaj: Tudi brez vas, Judežev, smo zmagali! Zdaj vas vsaj poznamo! Sram vas bodi! Pogoreli ste hinavci! Čast pa vsem zavednim našim možem in fantom, ki so vztrajali ves dan na volišču, čast vsem volilcem Kmetijske zveze! Zdaj le dvignite glave, največ je naš! Pri nas je korajžje, pri nas je pravica in zmaga je tudi pri nas! Samostojnim pa kličemo: Vi grozite nam s palicami, mi vas pa tepemo z glasovnicami! Dvakrat ste letos že pogoreli, k tretjemu gre rado. Bog daj srečo!

